

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14482/2024
12.02.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца „Миленијум осигурање“ АДО Нови Београд, чији је пуномоћник Петар Настић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Бајо Цмиљанић, адвокат из ..., ради регреса, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4134/23 од 27.09.2023. године, у седници већа одржаној 12.02.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4134/23 од 27.09.2023. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4134/23 од 27.09.2023. године и пресуда Трећег основног суда у Београду П 4819/22 од 29.12.2022. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 4819/22 од 29.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којом је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу износ од 1.030.453,00 динара са законском затезном каматом почев од 06.08.2014. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 147.327,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4134/23 од 27.09.2023. године, потврђена је пресуда Трећег основног суда у Београду П 4819/22 од 29.12.2022. године и жалба тужиоца одбијена као неоснована.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Врховни суд је нашао да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон) Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 08.11.2011. године у Бечмену, догодила се саобраћајна незгода – обарање животиње коња НН расе у власништву туженог АА од стране путничког возила марке „VW Golf“ регистарске ознаке ... којим је управљао возач ББ, а путник у возилу је била ВВ који су повређени у предметној незгоди. Лекарска помоћ им је указана у Ургентном центру, након чега су задржани на даљој дијагностици. До незгоде је дошло на тај начин што је возач ББ управљао путничким возилом и кретао се коловозом улице 11. октобар из правца центра Бечмена према Сурчину и чеоном страном возила ударио и на коловоз оборио коња који је изашао на коловоз. Возач је алкотестиран и прочитано је 0,00 промила алкохола у организму. Тужилац је оштећеној ВВ на име накнаде нематеријалне штете по захтеву од 08.02.2012. године исплатио 580.942,00 динара, а по захтеву од 20.03.2013. године 303.564,00 динара и 145.947,00 динара. Тужилац се са регресним захтевом за исплату износа од 1.030.453,00 динара обратио туженом дана 06.08.2014. године. Из налаза и мишљења судског вештака произлази да се пре места незгоде налазио саобраћајни знак „насељено место“ и да је брзина кретања на месту незгоде била са општим ограничењем за насељено место на 50 km/h, а возач се кретао брзином не мањом од 66,7 km/h, док се брзина кретања коња не може на поуздан начин утврдити. Појава коња на коловозу створила је изненадну и неочекивану препреку на путу, узрочно везану за стварање опасне ситуације и возач није имао техничких могућности да незгоду избегне, па на његовој страни нема пропуста везаних за настанак ове незгоде. Возач возила „VW Golf“ крећући се брзином већом од дозвољене направио је пропуст узрочно везан за евентуални допринос тежини последица ове незгоде. Тужилац је тужбу у предметној ствари поднео 19.08.2015. године.

Нижестепени судови су одбили тужбени захтев применом одредби члана 87. став 2. Закона о обавезном осигурању у саобраћају, члана 176. став 1, 380. став 6, 939. став 1. и члана 158. Закона о облигационим односима. Приговор застарелости потраживања туженог је по становишту нижестепених судова био основан. Сматрају да се у конкретном случају ради о потраживању насталом по основу суброгације из уговора о осигурању, с обзиром на то да је осигуравач, тужилац, исплатио свој дуг из уговора о осигурању свом осигранику и оштећеној сувозачу и ушао у његова права према трећем одговорном лицу, па је рок застарелости потраживања почео да тече од дана када је осигураник сазнао за штету и учиниоца, а не од дана када је осигуравач извршио плаћање сходно одредби члана 376. став 1. Закона о облигационим односима. Сматрају да, у конкретном случају, како је осигураник тужиоца ББ возач и власник предметног возила, тако и оштећена сувозач ВВ знали да идентитет штеника, овде туженог већ у тренутку предметне саобраћајне незгоде 08.11.2011. године, то је протекао трогодишњи рок застарелости, с обзиром да је тужба у овој правној ствари поднета 19.08.2015. године.

Међутим, основано се у ревизији тужиоца указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 939. Закона о облигационим односима прописано је да исплатом накнаде из осигурања прелазе на осигуравача, по самом закону, до висине исплаћене накнаде сва осигураникова права према лицу које је по ма ком основу одговорно за штету. Одредбом члана 380. став 6. Закона о облигационим односима прописано је да застаревање потраживања које припада осигуравачу према трећем лицу одговорном за наступање осигураног случаја почиње тећи када и застаревање потраживања осигураника према том лицу и навршава у истом року.

Чланом 24. став 1. и 6. Закона о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС“ број 51/09...7/13) прописано је да потраживање по основу осигурања од аутоодговорности оштећено лице остварује подношењем захтева непосредно друштву за осигурање. У случају накнаде штете по захтеву из става 2. овог члана друштво за осигурање које је исплатило штету има право на регрес од друштва за осигурање чији је осигураник одговоран за штету.

Прављење разлике између суброгације и регреса је битно са аспекта застарелости потраживања. Ова два правна института имају различите учеснике, настају под другим правним и чињеничним околностима и под различитим условима, те су они два различита правна института. Код регреса осигуравач након што исплати накнаду из осигурања, може захтевати исплату онога што је платио трећем лицу од сваког одговорног лица, па и од свог осигураника. Тако, о регресу говоримо када осигуравач исплати штету трећем оштећеном лицу, а ту штету је проузроковао осигураник који је управљао моторним возилом. Код суброгације, права осигураника који је оштећен, према трећем одговорном лицу се преносе на осигуравача који му је исплатио ту штету. Дакле, у случају суброгације осигураник је оштећено лице, док код регреса осигураник може бити и тај који је одговоран за штету. Код суброгације, осигуравач исплаћује свој дуг из уговора о осигурању и улази у његова права према одговорном лицу. Члан 939. ЗОО примењује се на осигурање имовине и не примењује се на обавезно осигурање од аутоодговорности. Када нема услова за законску суброгацију у права осигураника из члана 939. ЗОО, не може се применити ни правило о застарелости потраживања из члана 380. став 6. ЗОО. Код регреса, осигуравач исплаћује накнаду уместо осигураника, односно исплаћује туђи дуг и стиче право на враћање онога што је за њега исплатио. У том случају његово право настаје са исплатом накнаде штете трећем лицу и од тог момента почиње да тече рок застарелости тог захтева. Осигуравач је накнадио штету и има право на повраћај исплаћене накнаде од штетника у истом износу и по истом основу. У том случају у регресном поступку не долази до промене основа и даље се ради о накнади штете коју је, сада осигуравач претрпео исплатом оштећеном лицу. Не ради се о суброгацији већ о сопственом праву на накнаду од лица одговорног за штету. Сам захтев за накнаду штете застарева у року од три године и рок застарелости почиње да тече од момента исплате накнаде штете оштећеном лицу, јер се ради о самосталном захтеву осигуравача.

У конкретном случају, тужилац је штету у овој правној ствари исплатио трећем оштећеном лицу, сувозачу ВВ. Стога, он остварује право на регрес од ма ког лица одговорног за штету, што је овде тужени. Погрешно су нижестепени судови закључили да се ради о суброгацији, јер иако је осигураник тужиоца оштећен у овој саобраћајној

незгоди, није наплатио своју штету из уговора о осигурању аутоодговорности од свог осигуравача да би се говорило о суброгацији, већ је штета исплаћена трећем оштећеном лицу ВВ. Стога, исплатом износа трећем оштећеном лицу ВВ, тужилац је стекао право на регрес. У конкретном случају нису испуњени услови за примену члана 939. став 1. Закона о облигационим односима, па самим тим ни члана 380. став 6. ЗОО, из разлога што тужилац исплату утуженог износа није извршио свом осигуранику већ трећем оштећеном лицу. Наиме, горе поменути чланови Закона о облигационим односима говоре о ступању осигуравача у права осигураника, односно о изједначавању почетка, тока и дужине рока застаривања потраживања осигуравача са почетком тока и дужине рока потраживања осигураника, према трећем лицу одговорном за наступање осигураног случаја (члан 380. став 6. ЗОО). Тужилац је као осигуравач једног од учесника у саобраћајном удесу имао законску обавезу да оштећеном путнику као трећем лицу исплати утужени износ, те је исплатом наведене суме, а у смислу члана 208. ЗОО стекао право регреса према туженом. Како је у конкретном случају тужени скривио удес, то тужилац има право на регрес исплаћеног износа, а наведена исплата за њега представља штету која му је проузрокована кривицом туженог. Наведена штета за тужиоца настала је моментом исплате накнаде трећем оштећеном лицу, па је рок застарелости утуженог потраживања почео да тече првог дана након исплате.

У поновљеном поступку нижестепени судови оцениће приговор застарелости кроз наведене примедбе, али и приговор подељене одговорности који је истакао тужени у одговору на тужбу, а који судови нису ценили, јер су уважили приговор застарелости.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд одлучио је као у изреци овог решења.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**